

سرشناسه : ایوبی، محمد، ۱۳۵۸
 عنوان و پدیدآور : چگونه برای نماز صبح بیدار شویم؟ تألیف محمد ایوبی (لالوزایی).
 مشخصات نشر : کاشمر: عالم افروز، ۱۳۸۶.
 مشخصات ظاهری : ۲۰۹ ص.
 شابک : ۱۷۰۰۰ ریال: ۳-۷۰-۷۷۵۸-۹۶۴-۹۷۸
 وضعیت فهرست نویسی : فیا
 یادداشت : کتابنامه به صورت زیرنویس.
 موضوع : نماز صبح.
 موضوع : نماز صبح - جنبه‌های قرآنی.
 موضوع : نماز صبح - احادیث.
 رده بندی کنگره : ۸ چ ۹ الف / ۳ / ۱۸۷ BP
 رده بندی دیویی : ۲۹۷/۳۵۳
 شماره کتابخانه ملی : ۱۰۳۱۲۲۰

چگونه برای نماز صبح بیدار شویم؟

محقق و مولف : محمد ایوبی (لالوزایی کاشمیری)

طراح روی جلد : مهدی قاسمی

حروفچینی و ویراستار : م. یعقوبی

ناشر : نشر عالم افروز

چاپخانه : چاپ میثاق ۷۲۵۸۵۹۹

نوبت چاپ : چاپ اول ۱۳۸۶

لایقوگرافی : نسیم ۲۲۱۴۱۴۵

قیمت : ۱۷۰۰ تومان

شابک : ۳-۷۰-۷۷۵۸-۹۶۴-۹۷۸

آدرس: کاشمر - خیابان امام خمینی ۱۳

۰۵۳۲۸۲۲۰۰۴۹-۰۹۱۵۵۳۲۰۰۶۲

چگونه برای نماز صبح بیدار شویم؟

www.ketab.ir

فهرست

مقدمه	۱۵
موارد استخفاف نماز	۲۰
نماز صبح در قرآن	۲۶
سیمای صبح در آینه قرآن	۲۶
پدیده زمان	۲۸
* اولین آیه در قرآن در مورد نماز صبح و مشاهده نمودن ملائکه شب و صبح	۳۱
* دومین آیه در مورد نماز صبح	۳۲
* سومین آیه در مورد نماز صبح	۳۴
* چهارمین آیه در مورد نماز صبح در قرآن	۳۶
* پنجمین آیه در مورد نماز صبح در قرآن	۳۹
* ششمین آیه در مورد نماز صبح در قرآن	۴۰
امر به ذکر خدای تعالی با «تضرع» و «خیفه» و در صبح و شام	۴۵
پیامبر قبل از نماز صبح به خانه حضرت علی علیه السلام می‌رفت	۴۸
اهمیت فوق العاده نماز	۴۸
اهمیت نماز صبح	۵۲
غفلت از اول وقت	۵۳

- ۵۳ ثواب نماز صبح در اول وقت
- ۵۴ وضو برای نماز صبح
- ۵۴ تأخیر نماز صبح
- ۵۵ شرکت در جماعت برای نماز صبح
- ۵۵ صفات و اخلاق شیعه (شیعیان را در وقت نماز بشناسید)
- ۵۶ جماعت در نماز صبح و عشاء
- ۶۲ دو وقت برای نمازهای پنجگانه
- * چرا دعا قبل از خواب موثر است و باعث بیداری برای نماز صبح می‌شود؟ ۶۳
- دعا هنگام خواب ۶۳
- دعا و نحوه بیدار شدن از خواب ۶۴
- چطور از خواب بیدار شویم (اسباب قیام شب) ۶۹
- خوابیدن یک ثلث از شب ۷۳
- بلند خواندن قرآن (نحوه بیدار کردن برای خانواده) ۷۵
- نیکو خواندن قرآن ۷۷
- واداشتن خانواده به نماز صبح و ۸۰
- نحوه بیداری برای نماز صبح در روایات ۸۲
- خروس مسلمانان را برای نماز بیدار می‌کند به آن ناسزا نگویند! ۸۲

- ۸۲ دعای مخصوص هنگام شنیدن بانگ خروس!
- ۸۳ خروس چگونه و با چه الهامی در مواقع مخصوص می خواند.
- ۸۴ شبانگاهان خروس سه بار می خواند.
- ۸۶ چرا خواندن دعاها بعد از نماز صبح سفارش شده است.
- ۸۶ فضیلت ذکر و دعا پس از نماز صبح در قرآن و روایات.
- ۸۷ تعقیب نماز صبح.
- ۹۳ دعاها بعد از نماز صبح در روایات.
- ۹۸ * خواندن دعای صباح از امیرالمؤمنین علیه السلام.
- ۹۸ * دعای بعد از نماز صبح جمعه.
- * دعای عهد از قول امام صادق علیه السلام که بعد از نماز صبح چهل روز خوانده می شود.
- ۹۹ * دعای صحیفه سجاده نیایش ششم در مورد صبح و شب.
- ۱۰۲ دعا هنگام صبح و شب.
- ۱۰۸ آنچه پس از نماز نیکو است.
- ۱۰۹ آیه الکرسی خواندن.
- ۱۰۹ سوره توحید خواندن.
- ۱۱۱ درود فرستادن بر پیامبر و خاندانش.
- ۱۱۰ استغفار کردن.

- ۱۱۱ سجده شکر گذاردن
- ۱۱۲ گونه بر خاک نهادن
- ۱۱۳ خواب بعد از نماز صبح
- ۱۱۷ خواب قیلوله (تأثیر در یادگیری)
- ۱۱۸ صبح زود دنبال روزی بروید
- ۱۱۹ تعقیبات نماز صبح بهتر از روزی است
- ۱۱۹ سه چیز عجب آور است
- ۱۲۱ اهمیت نماز اول وقت
- ۱۲۲ اسباب پذیرش نماز
- ۱۲۳ موانع پذیرش نماز
- ۱۲۴ خواندن نوافل در وقت نماز واجب کراهت دارد
- ۱۲۴ قضای نماز
- ۱۲۶ آثار نماز
- ۱۲۹ راندن شیطان
- ۱۳۰ بازداشتن از کار زشت و ناپسند
- ۱۳۱ پایداری
- ۱۳۱ فرو آمدن رحمت
- ۱۳۳ پذیرش دعا

۱۳۳	رسیدن به هر خوبی
۱۳۳	تقرب به خداوند متعال
۱۳۳	ورود به بهشت
۱۳۴	کلیات آثار نماز
۱۳۷	آثار نماز نخواندن
۱۳۷	تباه شدن عمل
۱۳۷	کفر
۱۳۸	مسلمان نیست
۱۳۸	کیفر ترک کننده نماز
۱۳۹	تباه کردن نماز
۱۴۲	سبک شمردن نماز
۱۴۳	خواب آلود بودن
۱۴۶	شتاب ورزیدن در خواندن نماز صبح
۱۴۷	فضیلت انتظار نماز
۱۴۸	نماز صبح در استفتائات و سؤالات
۱۴۸	۱ - وقت نماز صبح
۱۵۷	۲ - نماز قضا
۱۶۲	۳ - بیدار نمودن خانواده برای نماز صبح

- ۴ - شب نشینی و قضا شدن نماز صبح ۱۶۲
- ۵ - آثار و برکات کدام نماز بیشتر است ۱۶۴
- ۶ - چرا تعداد رکعات نماز متفاوت است ۱۶۷
- ۷ - بیدار شدن بعد از اذان صبح و مسائل آن (جنابت و حیض - استحاضه و روزه و ۱۷۱
- ۸ - خواندن نماز با عجله ۱۷۹
- ۹ - خواندن نماز در مقابل شخص خوابیده ۱۸۳
- ۱۰ - خواب بعد از نماز صبح ۱۸۴
- ۱۱ - لمن حضرت مهدی (عج) در مورد کسی که نماز صبح را با تأخیر بخواند ۱۸۶
- ۱۲ - صدای قرآن و اذان از بلندگو ۱۸۷
- ۱۳ - شک در نماز دو رکعتی صبح ۱۸۹
- ۱۴ - جزای کسی که نمازش را نمی‌خواند تا قضا شود چیست؟ ۱۹۰
- ۱۵ - چرا نماز در ظاهر خسته کننده است؟ ۱۹۱
- نماز صبح در زندگی بزرگان و شهداء و جبهه و جنگ ۱۹۳
- داستان شهادت حضرت علی علیه السلام بعد از نماز صبح ۱۹۳
- ترس دشمن از نماز ۱۹۵
- نماز صبح در میدان مین ۱۹۵

- دوبار نماز صبح! (شهید پرهازی) ۱۹۶
- نماز صبح امام خمینی علیه السلام ۱۹۷
- نماز آیه الله مرعشی نجفی ۱۹۸
- نماز استاد شهید مطهری ۱۹۹
- طلاب و برنامه های سحرگاهی ۱۹۹
- او با نماز صبح رازی داشت (شیخ احمد یاسین) ۲۰۱
- شیخ جعفر کاشف القطاء ۲۰۲
- نماز صبح سهل شوشتری ۲۰۳
- شعر گلبانگ مؤذن ۲۰۴
- شعر قلب را فرصت حضور دهید ۲۰۵
- شعر تجلی وصل ۲۰۶
- دیگر آثار مؤلف ۲۰۷
- منابع ۲۰۸

۱- دعای حضرت امام صادق (علیه

السلام) دو مورد

۲- خواندن آیه آخر سوره کاف

۳- بسیار نخوردن

۴- حفظ اعصاب و روان آرام

۵- خواب قیلوله

۶- ترک گناه

۷- سلامت دل از کینه

۸- خوف غالب (حداقل به یاد نماز صبح

بخواهد)

۹- خواندن آیات در مورد نماز صبح

۱۰- محبت خداوند و لذت از عبادت

۱۱- بلند خواندن قرآن

۱۲- واداشتن خانواده به نماز

۱۳- داشتن خروس یا زنگ تلقن همراه

و...

۱- رفت نماز صبح

۲- نماز قضای صبح

۳- بیدار نمودن خانواده و مهمان برای نماز صبح

۴- شب نشینی و مراسم سفرانی و... و قضا شدن

نماز صبح

۵- اگر و بركات کدام نماز بیشتر است؟

۶- چرا تعداد ركعات نماز متفاوت است؟

۷- بیدار شدن بعد از اذان صبح و مسائل آن

(جناب و حیض و استعاضه

۸- خواندن نماز یا عجله

۹- خواندن نماز در مقابل شخص خوابیده

۱۰- خواب بعد از نماز صبح

۱۱- لقن حضرت مهدی (ع)

۱۲- صدای قرآن

۱۳- شک در نماز ...

* بسمای نماز صبح در آیات قرآن

* اهمیت نماز صبح و پدیده زمان در سلامتی انسان

و طول عمر

* اهمیت شرکت در جماعت نماز صبح

۱- دعا هنگام خوابیدن

۲- دعا و نحوه بیدار شدن از خواب

۳- خواندن دعاها بعد از نماز صبح سفرانی شده

است

۴- آنچه پس از نماز نیکو است

۱- سه تکبیر گفتن

۲- تسبیحات فاطمه الزهراء

۳- آیت الکرسی خواندن

۴- سوره توحید خواندن

۵- درود فرستادن بر پیامبر

(ص) و خاندانش

۶- استغفار کردن

۷- سجده شکر گذارن

۸- کونه بر خاک نهادن

۵- خواب صبح شوم است

۶- اسباب پذیرش نماز

۷- موانع پذیرش نماز

۱- راندن شیطان

۲- بازداشتن از کار زشت و ناپسند

۳- پایداری

۴- فرو آمدن رحمت

۵- پذیرش دعا

۶- رسیدن به هر خوبی

۷- تقرب به خداوند متعال

۸- ورود به بهشت

۸- آثار نماز

۹- نماز صبح و احکام و استنفادات

شهادت حضرت علی (ع)

نماز صبح در میدان مین

در باره ...

طلاب و بر نامه سحر گاهی

شیخ احمد یاسین

۱۰- نماز صبح در داستاها

صبحگاه

مقدمه

نماز صبح دارای حکمت و فلسفه‌های زیادی است و اهمیت زیادی در دین اسلام دارد؛ چنان که «رسول خدا ﷺ» فرمود: هر کسی نماز صبح بگذارد، آن نماز بین او و آتش دوزخ، دیواری ایجاد می‌کند.

قرآن درباره نماز صبح می‌فرماید: **وَأَذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ** (۱)

«پروردگار را در دل خود از روی تضرع و خوف و آهسته و آرام صبحگاهان و شامگاهان یاد کن و از غافلان نباشد».

صبح جایگاه مهم و والایی در عبادت و پرستش الهی دارد و افراد مؤمن و پرهیزگار، با عمل به دستور خدا، از خواب ناز صبحگانی چشم می‌پوشند و در بهترین ساعت شبانه روز (زمانی که فرشتگان شب می‌روند و فرشتگان روز می‌آیند) و موقعی که نسیم لطیف صبحگاهی مقام آدمی را نوازش می‌دهد؛

وضو گرفته و به عبادت و پرستش خدا می‌پردازد و از فیوضات و پاداش‌های فراوانی بهره‌مند می‌شوند.

رسول خدا ﷺ درباره فلسفه نماز صبح می‌فرماید: «هنگامی که آفتاب طلوع می‌کند؛ کافران (و آفتاب پرستان) در برابر آن به سجده می‌افتند و خداوند نماز صبح را بر امت من واجب فرمود تا پیش از آن که کافران شیطان را سجده کنند اتم در برابر خدای متعال سجده کنند»^(۱).

نماز صبح اهمیت و ارزش زیادی دارد و حضرت مهدی (عج) به یکی از مشتاقان دیدارش به نام زهری که به دیدارش موفق شده بود، دو بار فرمود: «از رحمت خدا دور است، از رحمت خدا دور است کسی که نماز صبح را چندان تأخیر بیندازد تا ستاره ناپدید شوند و نماز مغرب را به قدری تأخیر بیندازد تا ستاره‌ها ظاهر شوند»^(۲).

پس نماز صبح، یکی از بهترین، با نشاط‌ترین و سالم‌ترین اوقاتی است که بر تن و جان آدمی اثر می‌گذارد و شخص ضمن این که از خواب در این موقع می‌پرهیزد، با آمادگی و سرور زیادی به عبادت می‌پردازد؛ آن هم زمانی که چشم‌های بسیاری در خواب ناز است. پیامبر ﷺ می‌فرمود: «نماز صبح و نماز عشا، سنگین‌ترین نمازها در نظر منافقان است»^(۳).

۱ - تفسیر ابوالفتح رازی ج ۱ ص ۱۶۱.

۲ - حق‌الیقین، ص ۳۰۲.

۳ - مستدرک الوسائل، ج ۱، ص ۱۸۳.

ای که مایوس از همه سوی، سوی عشق رو کن

قبله دلهاست این دل هر چه خواهی آرزو کن

تا دلی آتش نگیرد خوف جان سوزی نگوید

حال ما خواهی اگر از گفته ما جستجو کن

* چند سال پیش نماز صبحی به حرم ملکوتی حضرت علی ابن موسی

الرضا علیه السلام رفتم بعد از نماز صبح عالم محترمی چند دقیقه مردم را موعظه نمود

و یک سؤال مطرح نمود: آیا کسی هست که نماز صبحش قضا نشده است؟

دستش را کسی بلند نکرد.

عالم محترم کلام را ادامه داد که چند روز پیش بعد از نماز صبح این سؤال

را مطرح نمودم و پیرمردی بلند شد و گفت: نماز صبحم تا به حال قضا نشده

است.

با این که جوان بودم و هنوز از بلوغ چیزی نگذشته بود. دنبال راه چاره

بودم که نماز صبحم قضا نشود با توجه به اینکه جذابیت فیلمهای تلویزیونی

برای عده‌ای و جذابیت مداحی و سخنرانی برای عده‌ای و... زیادی بود و نماز

صبحشان قضا می‌شد دنبال راه چاره‌ای بودم.

با جوانان مسجد به دیدار آیت ا... مکارم شیرازی رفته بودیم. از ایشان

مانند دیگر مراجع قم سه سؤال مطرح می‌کردم: اولاً بهترین ذکر: فرمودند:

لا اله الا الله ثانیاً: بهترین نصیحت برای سنین جوانان... ازدواج ثالثاً: پیامی

برای جوانان مسجدی: نماز اول وقت مخصوصاً نماز صبح و با جماعت:

این نفوذ کلام ما را واداشت به برنامه‌ریزی جهت جوانان مسجدی برای

نماز صبح که عده‌ای از علماء چند توصیه داشتند

اولاً: کم غذا خوردن در شب

ثانیاً: زود خوابیدن

ثالثاً: ساعت گذاشتن و با زنگ ساعت بیدار شدن

رابعاً: قرائت آیه آخر سوره کهف را (قل انما انا بشر....)

خامساً: سیستم تلفن بیدار باش

لذا به شکرانه خدای سبحان امامزاده‌ای که سید حمزه علیه السلام (باغزار) نام دارد محیط برای زیارت و عبادت می‌باشد که بعد از نماز صبح مسجد جامع بچه‌ها جمع شوند در آنجا، فوتبال بازی کنند و نوعی کار فرهنگی و جذب جوانان به سوی امری واجب (مانند نماز صبح) می‌باشد و به قول حضرت علی علیه السلام «إِنَّ لِلْقُلُوبِ اقْبَالاً وَادْبَاراً فَبَإِذَا أَتَيْتَ فَاخْلُوهَا عَلَى التَّوَانِلِ وَإِذَا أَذْبَرْتَ فَاقْتَصِرُوا بِمَا عَلَى الْفَرَائِضِ»

به راستی که دلها را روی و پستی است هر آن‌گاه که روی آورد او را به نافله‌ها و دارید و هرگاه پشت کرد تنها به واجبه‌ها اکتفا کنید^(۱) آنها را با واجبات آشنا نمودیم. هنوز انگار چند روزی پیش بود که وارد مسجد جامع شهر شدم و سال اول دبیرستان بودم که از محیط کوچک مدرسه راهنمایی به دبیرستانی که وسط شهرستان بود می‌رفتم و برای نماز جماعت وارد فضای بازتری و جذاب‌تری چون مسجد جامع شدم تمام سؤالات مرا احاطه نموده بود که چرا کلمه جامع را برای این مساجد بکار برده‌اند به خودم جواب می‌دادم شاید به خاطر قدیمی بودن مسجد باشد یا شاید به خاطر تعداد

نمازگزاران بیشتر یا در وسط شهر قرار گرفتن باشد.

لذا از چند نفر از نمازگزاران در مورد فلسفه ساخت مسجد جامع کاشمر سؤال نمودم به قدری جالب بود که می‌گفتن مرحوم مصطفی قلی خان وقتی زمین آمده شد بزرگان شهر را جمع نمود که کلنگ افتتاح را به زمین بزنید در صورتی که نماز صبح شما قضا نشده باشد، و کسی جلو نیامد و مرحوم مصطفی قلی خان خودش کلنگ افتتاح را زد.

لذا تمام امید ما به این است که بتوانیم نماز صبح را زنده کنیم و به میدان بیایند همانطوری که نماز ظهر عاشورا در تمام دنیا برگزار می‌شود.

و وقتی دیدم مقام معظم رهبری یک نماز صبح در جمع سپاهیان محترم خواندند به قدری برایم جذاب بود که ان شاء الله

امیدوارم با پیام مقام معظم رهبری (مد ظله العالی)

و وارد شدن عملی برای نماز صبح حرکتی کلی قرار بگیرد.

و حتی مراجع معظم تقلید مانند حضرت آیه ... بهجت و شیرازی

که اقامه نماز صبح در حرم ملکوتی حضرت فاطمه معصومه علیها السلام می‌کنند.

امیدوارم با نوشتن این جملات بتوانم برای نماز صبح قدمی در کشور

جمهوری اسلامی برداریم و به طرح چشم‌انداز بیست ساله که برای پیشرفت

تمام ابعاد اسلامی می‌باشد به اعلیٰ علین برسیم ان شاء الله

در روایت است که مردی تصمیم داشت به سفر تجارت برود خدمت امام

صادق علیه السلام رسید و درخواست استخاره‌ای داد. استخاره‌اش بد آمد، آن را

نادیده گرفت و به سفر رفت، اتفاقاً به او خوش گذشت و سود فراوانی هم برد

اما از آن استخاره در تعجب بود.

پس از مسافرت خدمت امام علیه السلام رسید و عرض کرد: یابن رسول الله یادتان هست چندی قبل خدمت تان رسیدیم برایم استخاره کردید و بد آمد، استخاره‌ام برای سفر تجاری بود، به سفر رفتم، سود فراوانی بردم و به من خوش گذشت!

امام صادق علیه السلام تبسمی کرد و به او فرمود: در سفری که رفتی یادت هست در فلان منزل خسته بودی، نماز مغرب و عشاءت را خواندی، شام خوردی و خوابیدی و زمانی بیدار شدی که آفتاب طلوع کرده و نماز صبح تو قضا شده بود؟

عرض کرد: آری، ای فرزند رسول خدا صلی الله علیه و آله.

حضرت فرمود: اگر خداوند، دنیا و آنچه را در دنیا است به تو داده بود، جبران آن خسارت (قضا شدن نماز صبح) نمی‌شد. (۱)

موارد استخفاف نماز

گاهی انسان به خاطر مسامحه کاری و غفلت نماز را در بعضی مواقع ترک می‌کند و در حقیقت به خاطر استخفاف نماز و کوچک شمردن آن نماز را به فراموشی می‌اندازد و عده‌ای از نماز گزاران نیز هستند که در مواقع مخصوصی نماز را ترک می‌کنند مثلاً در عروسیها، شب نشینها، میهمانیها، عزاداریها و امتحانات و مسابقات... عده‌ای از زنان در شب عروسی از نماز خواندن خود را معاف می‌کنند زیرا نمی‌خواهند آرایش غلیظ خود را پاک کنند و بعضی نیز به علت مشغولیت زیاد در شادی و خوش گذرانی به طور کلی نماز را فراموش می‌کنند و مسلماً کسانی که در شب عروسی به نماز عبادت در لحظاتی مشغول می‌شوند، تعالی روح متانت رفتار از خود

نشان می‌دهند و یقیناً موجب کنترل آنها از گناه و معصیت و فراموش خدا می‌شود.

عروس و دامادهایی که در شب عروسی نماز نمی‌خوانند باید بدانند زندگی که با مخالفت خداوند شروع بشود ارزشی ندارد.

ولیکن اگر از همان شب اول زندگی، خدا را یاد کنند و از او در مشکلات و گرفتاریهای زندگی مدد بگیرند یقیناً خداوند نیز مددکار آنها خواهد شد.

آیه ... شیخ جعفر نجفی رحمته الله شب زفاف دختر و دامادش هنگام سحر به در اتاق آنان رفت و فرمود: برخیز که آبی برای شما گرم کرده‌ایم غسل کنید و نماز شب بخوانید. ^(۱)

و بعضی دیگر به علت خجالت و احساس و یا کاری نماز را ترک می‌کنند اینگونه افراد نه تنها نماز را در آن شب و یا زمان مخصوص ترک می‌کنند بلکه به توجیه و خود فریبی متوسل شده و می‌گویند یک شب هزار شب نمی‌شود یا یک شب گناه را داوند می‌بخشد.

گاهی نیز در مجالس عزا (مصیبت) نمازها ترک می‌شود و صاحبان عزا به علت گرفتاری در غم و اندوه نماز را فراموش می‌کنند و بعد عمل خود را توجیه کرده که در این موقعیت حساس و گرفتاری در اندوه و مصیبت حوصله‌ای برای عبادت نداشتیم....

بعضی نیز در هنگام مریضی و بیماری نماز را ترک می‌کنند و این ترک تا سلامت و صحت جسمانی، ادامه پیدا می‌کند به طوری که گاهی پس از سلامتی، خواندن نماز مشکل به نظر می‌آید و چه بسا از همین جا سستی در عبادت شروع شود. اینگونه افراد نیز برای عمل خود توجیهاتی می‌آورند که هنگام مریضی حال عبادت وجود ندارد و عبادت نیز نیاز به حال و حضور قلب دارد و یا می‌گویند در اوقات مریضی چون نظافت لازم برای عبادت

وجود ندارد نمی‌شود وضو گرفت و...

انسان در سیر و سفری سخت و دشوار است و به سوی هدفی بزرگ و متعادل، در حرکت است: «یا ایها الانسان انک کادح الی ربک کدحاً فملاقیه»

ای انسان تو با رنج و سختی به سوی پروردگارت در حرکتی تا او را ملاقات کنی.^(۱)

وقتی چنین هدف بزرگ و ارجمندی در کار است، باید همواره ابزاری در کار باشد که به انسان یادآوری کند؛ وگرنه مقصود فراموش می‌شود و او در پیچ و خم زندگی، از همه جا بی خبر در راه خواهد ماند. اگر کسی بخواهد به قله‌ای بزرگ صعود کند و یا غاری بزرگ را در دل زمین طی کند، نیازمند است که در هر مقطع و گذرگاه، مسیر را بررسی و به علایم و نشانه‌ها، توجه کند تا راه را گم نکند؛ وگرنه در پیچ و تاب غار گم خواهد شد و یا اگر در جاده‌ای طولانی به طرف مقصدی در حرکت هستید، چنانچه تابلو و نشانه‌ای در کار نباشد، انسان سرگردان خواهد شد و چه بسا که هرگز به مقصد نرسد.

نماز یادآوری کننده و تابلویی است که در همه مقاطع زندگی، به کار می‌آید و برای یادآوری ضروری است:

«واقم الصلاة لذكری؛ نماز را به خاطر یاد من به یادار.»^(۲)

۱- انشاق (۸۴)، آیه ۶.

۲- طه (۲۰)، آیه ۱۴.

معرفت نعمت‌های الهی و شکرگزاری در درگاه او؛ شناخت نعمت‌های الهی و نعمت بخش هستی و شکرگزاری در درگاه او موضوعی است غیر قابل تردید و هر وجدان سالمی، بر ضرورت آن تأکید می‌کند. بی تردید نماز جلوه‌ای از شکرگزاری به درگاه خداوند است: «فلیعبدوا رب هذا البیت، الذی اطعمهم من جوع و آمنهم من خوف؛ پس پروردگار این خانه (کعبه) را پرستید که شما را میر کردم و امنیت بخشید.»^(۱)

اکنون باید به این پرسش، پاسخ داد که آیا نعمت‌های الهی هر روز تجدید نمی‌شود؟ آیا هر روز و هر شب و هر ساعت و هر لحظه نعمت تازه‌ای به ما ارزانی نمی‌شود؟

هر نفس نو می‌شود دنیا و ما بی خبر از نو شدن اندر بقا
عمر همچون جوی نونو می‌رسید مستمری می‌نماید در جسد^(۲)

پس هر نماز شکری است در برابر نعمت‌های جدید و قدیم خداوند و البته که

از دست و زبان که برآید کز عهده شکرش به درآید
شکر منعم واجب آید در خرد ورنه بگشاید در خشم ابد^(۳)
سرببخشد، شکر خواهد سجده‌ای یا ببخشد، شکر خواهد قعده‌ای^(۴)

۱ - قریش (۱۰۶)، آیه ۲ و ۳.

۲ - مولوی

۳ - سعدی

۴ - مولوی

انسان هر روز، نیازهای جدیدی دارد که آن را می طلبد. نماز که زیباترین شکل و هندسه توجه به خدا است؛ مناسب ترین فرصت برای درخواست و دعا به درگاه اوست.

گفت وقت فقر و تنگی دو دست جست و جوی آزموده بهتر است
درگهی را کآزمودم در کرم حاجت نو را بدان جانب برم^(۱)
پس همان گونه که آدمی نیازهای نویی دارد، باید نمازهای تازه ای نیز داشته باشد.

بدن انسان، همواره نیاز به آب و غذا و هوا دارد تا به حیات خود ادامه دهد و سالم بماند. روح و روان انسان نیز برای سلامت خود، نیاز به تغذیه مناسب فکری و روحی دارد. نماز تغذیه منظم و برنامه ریزی شده، برای روح و روان انسان است. ظاهر بعضی از کارها تکراری است؛ ولی در مجموع هدفی را تعقیب می کند و بدون همان کارهای به ظاهر تکراری، به نتیجه نخواهد رسید. وقتی برای احداث جاده ای به تونلی نیاز می شود، کندن هر سنگ و خارج کردن خاک ها، کارهایی مشابه و تکراری است. پس بدون این که این روش دنبال شود، تونل گشوده نمی شود و راه باز نمی گردد.

به نظر می رسد هر نماز، با نماز قبلی مشابه است؛ ولی حقیقت آن است که هر نماز انسان را یک پله بالاتر و یک قدم به هدف نزدیکتر می سازد. در آیه پایانی سوره علق می خوانیم: «سجده کن و نزدیک شو».^(۲)

حال که به اهمیت نماز صبح با خضوع و خشوع^(۱) پی بردیم و یک واجب می باشد و مصداق کلام زیبای امیرالمؤمنین علیه السلام باشیم که فرمود: «اذا اضرت النوافل بالفرائض فافضوها»^(۲) هرگاه مستحبات به واجبات زیان رساند آن را ترک کنید.

که باید گفت در مورد نمازهای مستحبی که امری مستحبی می باشد کتابهای بسیار زیادی نوشته شده است ولی در مورد نماز صبح که از اهمیت فوق العاده ای در آیات و روایات و امری واجب است حتی یک کتاب جامع پیدا نمی شود. ان شاء الله امیدوارم با توجه به عنایات حضرت حق و یاری امام زمان (عج) بتوانم این خلاء را جبران نمایم و از معارف دین اسلام در امر واجبات سعی و تلاش خود را تا آخر عمر داشته باشد.

ولادت امام حسن عسکری علیه السلام

قم مقدسه - محمد ایوبی (لالوزائی) کاشمیری

هشتم / ربیع الثانی / ۱۴۲۸

۱۳۸۶/۲/۶